

Prolog

Den som studerer stjernehimmelens skatt
og kjenner navn på stjerner og planeter,
har han mer glede av en himmelsk natt
enn den som ikke vet hva stjernen heter?

Love's Labour's Lost – Shakespeare

Norsk gjendiktning: Bjørn Alex Hermann, 1996

Om hovedområdet iscenesettelsen

I hovedområdet *iscenesettelsen* har vi lagt vekt på *det hellige teatret* i antikken, middelalderen og det 20. århundre fram til i dag. Her ønsker vi å vise på hvilken måte iscenesettelsen hele tiden bygger på forestillingen om teatrets hellige eller religiøse funksjon. I antikkens teater er dette innenfor rammen av det mytologiske univers, mens det i middelalderen har en mer religiøst oppdragende funksjon.

I det 20. århundre er det, innenfor en avantgarde-tenkning, et ønske om å skape et hellig teater som en rituell hendelse, med inspirasjon både fra antikken, middelalderen og fra ikke-vestlige kulturers religiøse ritualer.

Det innebærer at teatret i renessansen, barokken og etableringen av det moderne teatret på 1700- og 1800-tallet ikke er relevant i dette perspektivet, nettopp fordi det hellige eller religiøse ikke stod sentralt i teatret i disse periodene. Tvert imot ble kunsten og teatret atskilt fra øvrige sfærer, som religion, vitenskap, moral og rett. Det er det vi kaller kunstens autonome (selvstendige) status i det moderne.

I det *politiske perspektivet* fokuserer vi på at iscenesettelsen har en klar eller mulig politisk funksjon; som etablering av den demokratiske bystaten Athen (polis), som middelalderens karneval og den politiske revolt i det 20. århundre.

I det *borgerlig-realistiske perspektivet* er vi opptatt av hvordan et borgerlig livssyn iscenesettes og problematiseres gjennom en realistisk virkelighetsgjengivelse. *Den teatrale iscenesettelsen* kjennetegnes ved en søken etter, og utforskning av, teatrets egenart med inspirasjon fra førmoderne teaterformer, som Commedia dell'Arte, eller renessansen og barokkens iscenesettelser av verden.

I *den kommersielle iscenesettelsen* legger vi vekt på teatret som investering eller pengemaskin, som ved de kommersielle klassikerne, musikalen og teatret som merkevare.

De øvrige hovedområdene

På samme måte som iscenesettelsen har vi i de tre andre hovedområdene, *fabelen*, *skuespilleren* og *teaterrommet*, valgt å se teaterhistorien og teorien i de samme fem perspektivene. Det er viktig å presisere at vi rendyrker perspektivene for å synliggjøre ulike måter å betrakte og forstå teater på. Det vil si at vi også ser at det ene perspektivet ikke utelukker de andre.

Det interkulturelle perspektivet

Vi har søkt å ivareta et interkulturelt perspektiv, og samtidig reflektere vår europeiske kontekst. Derfor inneholder ikke boka egne deler om ikke-europeisk teater, men eksemplifiserer gjennom den innflytelsen som for eksempel asiatiske teaterformer har hatt på europeisk teater. De valgte hovedperspektivene er anvendelige for alle typer teater.

Utvalget av eksempler på konkrete teaterkunstnere er gjort på bakgrunn av forfatterens egne interesser og preferanser og ikke ut fra en idé om en absolutt og endelig presentasjon. Det vil si at vi både kunne ha tatt med flere og andre, men dels av plasshensyn og dels av hensyn til fokus og perspektiver, har vi foretatt det eksempelutvalget som boka inneholder.

Vi ønsker at lesning og arbeid med boka skal være et bidrag til bevisstgjøring, kommunikasjon og høyttenkning som gjør at den enkelte kan utforske og bygge videre på dette, knyttet opp mot egne studier, tanker og erfaringer som elev, lærer, student eller teaterinteressert leser i sin alminnelighet.